

РЕШЕНИЕ

№ 66

гр. Панагюрище, 11.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПАНАГЮРИЩЕ в публично заседание на деветнадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Магдалена Г. Татарева Кръстева

при участието на секретаря Иванка П. Палашева като разгледа докладваното от Магдалена Г. Татарева Кръстева Гражданско дело № 20215230100918 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 422 ГПК във чл. 127, ал. 2 ЗЗД

Производството е образувано по искове с правна квалификация чл. 422 ГПК, във вр. с чл. 415, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 127 ЗЗД и 86 ЗЗД предявени от В. С. Г. срещу Е. Д. Д., с които се иска да се приеме за установено между страните, че ответникът дължи на ищеца сума в размер на 2328,75 лева - изплатена от ищеца за погасяване на задължения по договор за потребителски кредит № 5005413474 сключен между „Профи кредит България“ ЕООД и Н П.а Б- наследодател на ищеца, ведно със законната лихва от дата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, както и сума в размер на 429,70 лева – обезщетение за забава за периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по гр.д. № 278/2021 г. по описа на Районен съд – Панагюрище.

Ищецът основава исковата си претенция на следните фактически твърдения: Между „Профи кредит България“ ЕООД и наследодателя на ответника – Н П.а Б е сключен договор за потребителски кредит № 5005413474, който е обезпечен с договор за поръчителство сключен от В. Г.. Сочи се, че ищецът в качеството си на поръчител е изплатила на кредитодателя сума в размер на 4657,50 лева – представляваща 56 вноски за периода от 04.10.2017г. до 17.02.2021 г. Твърди се, че наследодателят на ответника Н Б е починала през 2014 г., като е оставила за наследници ответника Д. и брат й Т, като на основание чл. 6 ЗН същите наследяват равни права от наследството на Б. Излага се, че ищецът е встъпил в правата на кредитора „Профи кредит България“ ЕООД и й се дължи от ответника сума съответна на припадащата й се част от наследството. Твърди се, че макар в процесия договор за кредит ищецът да е посочен като солидарен длъжник, същата е поръчител, тъй като сумата по договора за кредит не е получавана от ищеца, а целта е била единствено да обезпечи задължението на главня длъжник. Моли се да се уважат исковите претенции. Претендират се разноси.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК е подаден отговор на исковата молба

в който се излагат доводи за неоснователност на исковата претенция. Направено е оспорване на процесния договор за потребителски кредит сключен между Н Б и „Профи кредит България“ ЕООД на 27.11.2013 г., като е оспорен положението подпис за Н Б. Твърди се, че наследодателя на ответника не е получавала сума в размер на 1500 лева от кредитодателя, както и че от представените по делото доказателства не може да се направи извод, че ищецът е заплатил твърдяната от него сума за погасяване на задълженията по договора. Освен това се излага, че ищецът има качеството на солидарен длъжник, а не на поръчител. В отговора на исковата молба се излага, че ищецът не е уведомил ответника за намерението ѝ да погасява задълженията към „Профи кредит България“ ЕООД, като не се е възползвала от правото си да предостави на кредитора общите на страните възражения на основание чл. 127, ал. 3 ЗЗД. Твърди се, че ищцата е следвало да откаже плащане по направената покана от кредитодателя, тъй като размерът на дължимата възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави и е нищожна. Изложени са просторни доводи по отношение нищожността на договорната лихва, поради противоречие с добрите нрави, като се сочи, че не са спазени и изискванията на ЗПК, респ. се дължи връщане единствено на чистата стойност на кредита. Сочи се, че ищецът не е следвало да заплаща договорните лихви, а е трябвало да релевира възраженията си за нищожност. Твърди се, че ответникът е уведомен за наличието на този кредит с образуваното заповедно производство. Моли се да се отхвърлят исковите претенции. Претендират се разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

Районен съд-Панагюрище е сезиран с установителни иски с правно основание чл. 422 ГПК във вр. с чл. 127, ал. 2 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД, с които се иска да се приеме за установено между страните, че ответникът дължи на ищеца сума в размер на 2328,75 лева - изплатена от ищеца за погасяване на задължения по договор за потребителски кредит № 5005413474 сключен между „Профи кредит България“ ЕООД и Н П.а Б-наследодател на ищеца, ведно със законната лихва от дата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, както и сума в размер на 429,70 лева – обезщетение за забава за периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021 г.

Предявените иски са процесуално допустими, тъй като същите са предявени в законоустановения едномесечен срок по чл. 422, ал. 1 ГПК, доколкото видно от данните по делото указанията по чл. 415 ГПК са връчени на заявителя – ищец на 09.07.2021 г., а исковата молба е подадена на 06.08.2021 г. от процесуално легитимирана страна - заявител в заповедното производство.

От приложен по делото договор за потребителски кредит № 5005413474 от 27.11.2013 г. се установява, че между „Профи кредит България“ ЕООД и Н П.а Б е сключен договор за потребителски кредит, по който като солидарен длъжник се е задължил ищецът В. С. Г., към договора за кредит са представени подписани общи условия и стандартен европейски формуляр.

В законоустановения срок по чл. 193 ГПК ответникът е оспорила истинността на документа, в който е обективиран договора за кредит по отношение авторството на кредитополучателя – Н Б, поради което е допусната и приета без възражения на страните съдебно почеркова експертиза, изготвена от вещото лице С. А., от заключението на която се установява, че подписът за клиент в процесния договор е положен от Н П.а Б. ЦеН съобразно разпоредбата на чл. 202 ГПК съдът изцяло дава вяра на съдебно почерковата експертиза, доколкото с нея е даден обоснован отговор на

всички поставени по делото въпроси. Ето защо следва да се приеме, че е налице валидно сключен договор за кредит с длъжник Н Б.

От удостоверение за наследници издадено от Община Пловдив изх. № 7514 от 14.12.2022 г. се установява, че на 25.09.2014 г. е починала Н Б, като е оставила за наследници Е. Д. Д.- дъщеря и П Д Т- син.

По делото е допусната и изслушана съдебно-счетоводна експертиза, вещото лице по която е посочило, че за погасяване на задълженията по процесния договор за кредит за периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021г. са направени 48 бр. плащания с вносител В. С. Г. за сума в общ размер на 5769,22 лева, като $\frac{1}{2}$ от тази сума е 2884,61 лева. Вещото лице е посочило, че законната лихва върху 2884,61 лева за периода от 04.10.2017г. до 02.04.2021 г. е в размер на 1023,24 лева. В заключението вещото лице е изяснило, че средствата по договора за кредит в размер на 15000 лева са усвоени на 27.11.2013 г. по банкова сметка на кредитополучателя посочена в процесния договор. ЦеН съобразно разпоредбата на чл. 202 ГПК съдът изцяло дава вяра на съдебно-счетоводната експертиза, доколкото с нея е даден обоснован отговор на всички поставени по делото въпроси.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетеля Ф Д. – дъщеря на ответника, която при разпита си посочва, че Н Б е нейна баба, а ищеца В. Г. е съпруга на нейния вуйчо - П. Свидетелят посочва, че Н Б се оплаквала, че В. Г. и П не се държат добре с нея, като ѝ взимали личната карта и банковата ѝ карта. При разпита си свидетелят посочва, че веднъж Н Б дошла до Панагюрище и двете заедно отишли до „Банка ДСК“, за да може Н Б да изтегли кредит и след това с получените пари си тръгнала към Пловдив. Свидетелят посочва, че след смъртта на Н, тя и ответника Та ходили у ищеца, за да вземат документи за заемите теглени от Н, но не получили документи. Ценени съобразно правилата на чл. 172 ГПК съдът дава вяра на показанията на свидетеля, доколкото са последователни и житейски логични.

При така установено от фактическа страна от правна съдът намира следното:

От събраните по делото доказателства се установява, че между „Профи кредит България“ ЕООД и Н Б е съществувало валидно възникнало задължение по договор за потребителски кредит № 5005413474 от 27.11.2013г., по силата на който на Н Б е предоставена сума в размер на 1500 лева. Това се установява, както от съдебно-почерковата експертиза, която съдът кредитира изцяло, вещото лице по която категорично е посочило, че положения на договора подпис е на Н Б. Тук е мястото да се посочи, че тези фактически изводи не се разколебават от събраните гласни доказателства, тъй като договора за кредит е формален договор – същият се сключва в писмена форма, респ. с полагането на подпис от страна на Н Б същата се е задължила като кредитополучател. Освен това от приетата съдебно-счетоводна експертиза се установява, че сумата отпусната като кредит е преведена именно на Н Б по посочена от нея в договора банкова сметка. От събраните по делото доказателства – представено извлечение по сметка към договор за потребителски кредит № 5005413474, както и съдебно-счетоводна експертиза се установява, че за погасяване на задълженията по процесния кредит са правени плащания от ищеца В. Г. в периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021г. в общ размер на 5769,22 лева.

Спорен между страните е въпросът дали ищецът В. Г. се е задължила по договора в качеството си на солидарен длъжник- съдлъжник или поръчител.

Действително между двата института солидарен длъжник- съдлъжник и поръчител са налице множество прилики и разлики, като в този смисъл е и цитираното

от ищеца Решение 213 от 06.01.2017г. по гр.дело № 5864/2015г. на Четвърто гр.о. ВКС, в което е посочено, че съгласно чл.121 ЗЗД солидарност между двама длъжници възниква по силата на закона или ако е уговорена между страните. Посочено е, че такава може да възникне, когато длъжниците са съдължници, а също и при договор за поръчителство, но двете хипотези са различни. Даден е пример с договор за заем. Солидарно създадени са лицата, които са получили паричната сума общо, без разграничение каква част поема всяко едно от тях и независимо от това на кое от тези лица е предадена фактически, като кредиторът може да претендира пълния размер на предоставения заем от всеки един от длъжниците. Солидарна отговорност възниква и при договор за поръчителство – чл.141, ал.1 ЗЗД, когато едно лице отговоря пред кредитора за изпълнение на задължението на длъжника, или в случая на договор за заем, поръчителят отговаря пред кредитора за връщане на паричната сума, без да е получил същата в собственост. Солидарната отговорност е налице във всички случаи, когато кредиторът има възможност да изисква от всеки от длъжниците цялото си вземане, като изпълнението на един погасява дълга и освобождава всички длъжници (чл. 122 ЗЗД). Общите правила, уредени в чл. 121-127 ЗЗД, са приложими за всички случаи, когато е налице пасивна солидарност, стига нещо друго да не е уговорено. Разликите се следват, както от изрично съдържащите се в този смисъл уговорки, така и от основанието за възникване на солидарността. Изяснено е, че съдът трябва да установи вида на солидарната отговорност, според основанията за нейното възникване, за да определи спецификата на конкретните облигационни отношения.

За да установи вида на солидарната отговорност съдът следва да подложи на тълкуване уговорките постигнати между страните. Разпоредбата на чл. 20 ЗЗД предвижда, че при тълкуването на договорите трябва да се търси действителната обща воля на страните. Отделните уговорки трябва да се тълкуват във връзка едни с други и всяка една да се схваща в смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора, обичаите в практиката и добросъвестността в този смисъл и Решение №67 от 30.07.2014 г. по т.д. №1843/2013 г. на ВКС, II т.о. и Решение №137 от 25.06.2010 г. по т.д. №888/2009 г. на ВКС, II т.о.. Същевременно обаче при тълкуването трябва да бъдат съобразени всички обстоятелства, поведението на страните и изявленията им при сключването на договора и последващите изменения. На тълкуване според критериите на чл.20 ЗЗД подлежат неясните, непълни и неточни уговорки в договора, които поради недостатъците си пораждават съмнение и спор между страните относно действителното съдържание на постигнатото при сключване на договора общо съгласие и целените с договора правни последици; тълкуването се извършва съобразно критериите на чл. 20 ЗЗД, за да се изясни действителната, а не предполагаемата воля на договарящите; прилагането на критериите на чл.20 ЗЗД предполага отделните договорни уговорки да се тълкуват във връзка една с друга и в смисъла, който произтича от договора, като се изхожда от целта на договора, обичаите в практиката и добросъвестността, но без да се подменя формираната при сключване на договора и обективизирана в съдържанието му воля на договарящите.

В конкретния случай, в титулната част на договора за кредит е посочено, че страните по него са, както следва: „Профи кредит България“ ЕООД – кредитор, Н П.а Б – клиент, а В. С. Г. – солидарен длъжник, в качеството на „солидарен длъжник“ е положила подписа си В. Г. и в края на договора. Именно в качеството си на „солидарен длъжник“ е подписана от В. Г. и „декларация във връзка с обработка на личните данни на клиент и солидарен длъжник към процесния договор“. В общите условия към него – подписани както от кредитополучателя, така и от В. Г. е посочено, че солидарният

длъжник се задължава да отговаря на основание чл. 121 до чл. 127 ЗЗД. В подписания от Н Б и В. Г. стандартен европейски формуляр, приложен към договора, изрично е посочено, че не се изисква обезпечение, чрез предоставяне на поръчителство.

За да се определи вида на правоотношението следва да се вземат предвид съдържателните уговорки между страните и преследваната от тях цел. От изложеното следва да се направи категоричен извод, че целта на страните е била именно солидарно задължаване на ищеца Г., респ. същата да отговаря в качеството на „съдлъжник“ – на самостоятелно основание за цялото вземане. Целта не е била обезпечаване на договора за кредит, чрез задължаване на Г. като поръчител, в който случай тя би отговаряла единствено при действителност на вземането на главния длъжник. Напротив от уговорките в договора следва да се направи извода, че Н Б и В. Г. са задължили, всеки до обема на цялото, към заемодателя „Профи кредит България“ ЕООД. Ирелевантно в конкретния случай е обстоятелството сочено от ищеца, че тъй като сумата е получена от Н Б, то В. Г. се е задължила като поръчител, тъй като не са ясни вътрешните отношения между съдлъжниците, техните уговорки и намерение, като тяхната воля следва да се тълкува съобразно чл. 20 ЗЗД.

С оглед всичко изложено следва да се приемат за неоснователни доводите изложени от ищеца, че същият се е задължил като поръчител, като се приемат за основателни възраженията на ответника, че ищецът е поел задължение в качеството на съдлъжник по договора за кредит. Тук е мястото да се посочи, че в конкретния случай доказаността на твърденията на страните водят до промяна на правна квалификация – на твърдяното основание, на което се дължи, а не до произнасяне по непредявен иск, тъй като ищецът твърди, че е платил общ с Н Б дълг, респ. нейните наследници дължат възстановяване на платената сума. Като от събраните доказателства се установява, че правилната правна квалификация следва да бъде чл. 422 ГПК във вр. с чл. 127, ал. 2 ЗЗД, а не заявената от ищеца 422 ГПК във вр. с чл. 143 ЗЗД.

Съгласно чл. 127, ал. 2 ЗЗД всеки солидарен длъжник, който е изпълнил повече от своята част, има иск срещу останалите съдлъжници за разликата. Ако някой от последните се окаже неплатежоспособен, загубата се разпределя съразмерно между другите съдлъжници, включително и този, който е изпълнил. В конкретния случай се установява, че за погасяване на задълженията по договора за кредит към „Профи кредит България“ ЕООД сума в размер на 5769,22 лева.

Разпоредбата на чл. 127, ал. 1 ЗЗД предвижда, че доколкото не следва друго от отношенията между солидарните длъжници, това, което е платено на кредитора, трябва да се понесе от тях по равно. В конкретния случай от представения договор за потребителски кредит и съобразно доводи изложени от страните следва да се направи извод, че между солидарните длъжници не съществува специална уговорка, която изключва приложението на общото правило, че следва да се понесе по равно платеното на кредитора. Ето защо наследниците на Б дължат заплащане на $\frac{1}{2}$ от заплатената сума или на 2884,61 лева. От събраните по делото доказателства се установява, че солидарния длъжник Б е починала 2014 г., като е оставила за свои законни наследници двете си деца – Е. Д. – дъщеря и П Т- син. Разпоредбата на чл. 5, ал. 1 ЗН предвижда, че децата на починалия наследяват по равно, като наследството се състои както от активите (правата и вземанията), така и от пасивите (задълженията) оставени от наследодателя. Ето защо следва да се приеме, че ответникът Д. отговаря до размера на $\frac{1}{2}$ част от задълженията на Б, респ. отговаря за заплащане на сума в размер на 1442,30 лева. До този размер се явява основателна главната искова претенция следва да се уважи, като за разликата над 1442,30 лева до предявената сума от 2328,75 лева следва да се отхвърли като неоснователен.

За пълнота на изложението следва да се добави, че доводите изложени от ответника в отговора на исковата молба по отношение това, че ищецът не е защитил правата си добре, респ. не е възразил срещу неравноправни клаузи в процесния договор за кредит не следва да се обсъждат, доколкото разпоредбата на чл. 127, ал. 3 ЗЗД, предвижда че в случай, че изпълнилият солидарен длъжник не е противопоставил на кредитора някое общо възражение или не е уведомил своите съдлъжници за изпълнението, той отговаря спрямо тях за причинените вреди. В отговора на исковата молба не са наведени конкретни доводи за причинени вреди или техния размер, поради което това възражение се явява общо и не следва да се обсъжда.

По отношение на претенцията за сумата в размер на 429,70 лева – обезщетение за забава за периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021 г.:

Лихва за забава се дължи за периода, в който длъжник е забавил своето плащане, респ. при срочните задължение за времето след настъпване на падежа на задължението, а при безсрочните (когато няма определен ден за изпълнение), длъжникът изпада в забава, след като бъде поканен от кредитора, арг. чл. 84 ЗЗД. В конкретния случай задължението на неизпълнилия солидарен длъжник, към изпълнилия солидарен длъжник не е срочно, респ. същият изпада в забава едва след покана. От събраните по делото доказателства не може да се направи извод, че ищецът е отправил покана към ответника преди подаване на исковата молба, поради което следва да се приеме, че така предявеният иск с правно основание чл. 422. ГПК във вр. с чл. 86 ЗЗД се явява неоснователен и като такъв следва да се отхвърли.

По разноските:

При този изход на делото и на основание т. 12 от Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. постановено по тълкувателно дело № 4/2013 г. на ОСГТК, ВКС настоящата съдебна инстанция е длъжна да се произнесе по искането за присъждане на разноски в заповедното производство. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, като съобразно уважената част от исковите претенции (в размер на 5189,30 лв. от предявения размер от 5261,46 лв.) в полза на ищеца следва да се присъдят разноски за заповедното производство в размер на 185,72 лв., от които 28,86 – ДТ и 156,85 лева – адвокатско възнаграждение, доколкото са представени доказателства, че същите са реално сторени- договор за правна защита и съдействие - л. 8 от заповедното производство.

Относно разноските пред настоящата инстанция и предвид изхода на спора на основание чл. 78, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 78, ал. 8 ГПК във вр. чл. 37 Закона за правната помощ и съобразно предвиденото в чл. 25, ал. 1 Наредбата за заплащане на правната помощ възнаграждението следва да бъде определено в размер на 100 лв., като съобразно уважената част от иска в размер на 5189,30 лв. от предявения размер от 5261,46 лв.) в полза на ищеца следва да се присъдят разноски за първоинстанционното производство в размер на 630,15 лв., от които 313,71 – адвокатско възнаграждение, доколкото са представени доказателства, че същите са реално сторени- договор за правна защита и съдействие - л. 78 от исковото производство, 28,86 – държавна такса и 287,57 лв. – депозит за вещо лице.

С оглед отхвърлената част от исковата претенция, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника Д. а следва да бъдат присъдени разноски, доколкото същите са своевременно поискани, като са представени доказателства, че са сторени л. 21 от гр.д. № 1297/2021 г. по описа на Районен съд - Пловдив. Като съобразно отхвърлената част от исковите претенции в полза на ответника Д. следва да се присъдят разноски в размер на 238,56 лева – адвокатско възнаграждение. Искане за присъждане на разноски в исковото производство не е направено, поради което съдът не дължи произнасяне.

Мотивиран от изложеното Районен съд – Панагюрище,

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО, на основание чл. 422 ГПК във вр. чл. 127, ал. 2 ЗЗД, че Е. Д. Д. ЕГН: ***** с адрес: гр. Панагюрище, ж.к. „*****“, ***** дължи на В. С. Г. ЕГН: *****, с адрес: гр. Стамболийски, ул. „****“ №*** сума в размер на **1442,30 лв.** - представляваща 1/4 част от платените от В. Г., в качеството ѝ на солидарен длъжник суми за погасяване на задължение по договор за потребителски кредит № 5005413474 от 27.11.2013 г. сключен между „Профи кредит България“ ЕООД кредитор и Н П.а Б (наследодател) и В. С. Г., като солидарни длъжници, ведно със законната лихва върху главницата, считано от дата на подаване на исковата молба - 05.04.2021 г. до окончателното изплащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за сумата над 1442,30 лева до претендираната сума от 2328,75 лева, както и за сума в размер на 429,70 лева – обезщетение за забава за периода от 04.10.2017 г. до 02.04.2021 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. № 278/2021г. по описа на Районен съд – Панагюрище

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, Е. Д. Д. ЕГН: ***** да заплати на В. С. Г. ЕГН: ***** сума в размер на **185,72 лв.** – разноски направени в заповедното производство и сума в размер на **630,15 лв.** – разноски направени в исковото производство.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, В. С. Г. ЕГН: ***** да заплати на Е. Д. Д. ЕГН: *****сума в размер на **238,56 лв.** – разноски направени в исковото производство.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок, от връчването му на страните, пред Окръжен съд – Пазарджик, с въззивна жалба.

Съдия при Районен съд – Панагюрище: _____